

VÄRLDS HORISONT.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 3 2013

”POST-2015”

Den nya globala utvecklingsagendan

*Johan Rockström:
“Vi behöver ett nytt
utvecklingsparadigm”*

SIDAN 6

Sverige
granskat av
FN-kommittén
mot rasism

SIDAN 17

Foto: FN/Mark Garten

Två miljoner människor har nu flytt från Syrien. På bilden en kvinna med sitt barn i ett flyktingläger i Jordanien.

BAN UPPMANAR TILL ENIGHET OM SYRIEN

Vid denna tidnings pressläggning hade FN:s inspektörer slutfört sitt arbete i Syrien och material som de samlat in var under analys på olika laboratorier. Vid en presskonferens i New York den 3 september uppmanade FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon säkerhetsrådet att utforma lämpliga åtgärder ifall analyserna skulle visa att kemiska vapen använts. Vidare uppmanade han till en politisk lösning och framhöll att alla beslut i frågan måste fattas inom FN:s ramar.

– Användning av våld är legitimt endast då det sker i självförsvar såsom stipulerat i artikel 51 i FN-stadgan och/eller då säkerhetsrådet fattar beslut om våldsanvändning, sa Ban. Samtidigt meddelade FN:s flyktingorgan UNHCR att över två miljoner människor nu flytt från Syrien varav över hälften är barn under 17 år.

Läs om den senaste utvecklingen på FN:s nyhetstjänst: www.un.org/news

MATBRIST VÄNTAS I ZIMBABWE

En matkris är under uppsegling i Zimbabwe och 2,2 miljoner människor i landet kommer att behöva matbistånd under de kommande månaderna. Det meddelar FN:s livsmedelsprogram WFP (*World Food Programme*).

Bakgrunden är ofördelaktiga väderförhållanden, brist på billiga gödningsmedel och utsäde samt väntade höga priser på spannmål p g a den dåliga majsskörden. WFP kommer under oktober att börja ge matbistånd till de mest utsatta grupperna.

MALALA TALADE I FN

Malala Yousafzai, skolflickan från Pakistan som sköts i huvudet av talibaner, talade den 12 juli i FN inför Ungdoms-

församlingen (*UN Youth Assembly*). I publiken satt närmare 1 000 ungdomsledare från hela världen. Yousafzai höll ett passionerat tal och uppmanade till global kamp mot analfabetism, fattigdom och terrorism.

– Extremisterna var, och är, rädda för böcker och pennor. Kraften i utbildning skrämmer dem och de är rädda för kvinnor, sa hon bl a och fortsatte:

– Terroristerna trodde att de kunde förändra våra mål och stoppa våra ambitioner men ingenting förändrades i mitt liv utom detta: svaghet, rädsla och hopplöshet dog. Styrka, makt och mod föddes.

OXFORDPROFESSOR NY R2P-RÅDGIVARE

Jennifer Welsh från Kanada, professor i internationella relationer vid universitetet i Oxford, utnämndes i juli till ny särskild rådgivare åt FN:s generalsekreterare för skyldigheten att skydda (*Responsibility to Protect*, "R2P"). Hon efterträder Edward Luck som lämnade sin post i juni 2012.

Welsh kommer att arbeta under och i nära samarbete med Adama Dieng, generalsekreterarens särskilda rådgivare för förhindrande av folkmord.

FN-STÖD TILL MALIS PRESIDENT

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon och hans särskilde sändebud för Sahel, Romano Prodi, har uttryckt sitt stöd för Malis nyvalda president Ibrahim Bouba-car Kweita och för den överenskommelse som i juni nåddes mellan regeringen och väpnade grupper i norr. Presidentvalet i juli ses som ett viktigt steg på väg mot en normalisering av situationen i landet.

– Nu måste fokus riktas mot att förankra demokratiska institutioner, främja nationell försoning och att få igång utvecklingen genom ekonomisk tillväxt och jobbskapande, sa Prodi i ett uttalande. Han framhöll att Sahel är ett område där många av utmaningarna är regionala och betonade att fortsatt stöd behövs för att bygga hållbar fred i regionen.

"FARLIG UTVECKLING I SRI LANKA"

Kriget må vara över i Sri Lanka men genom att inskränka personlig frihet och mänskliga rättigheter sår frön till framtida konflikter. Det var budskapet från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter Navi Pillay efter ett veckolångt besök i landet i augusti.

– Jag är djupt oroad över att Sri Lanka,

trots det tillfälle som krigsslutet innebar att bygga en ny inkluderande, kraftfull stat, visar tecken på att i stället vara på väg i en allt mer auktoritär riktning, sa Pillay till journalister i huvudstaden Colombo.

Stora insatser har gjorts för att bygga upp samhället efter kriget, fortsatte hon, men tillade att demokratin samtidigt har underminerats och respekten för rättsstaten urholkats.

SANITET I FOKUS PÅ VÄRLDSVATTENVECKAN

FN:s vice generalsekreterare Jan Eliasson lyfte frågan om sanitet (tillgång till toaletter) när han i början av september talade på världsvattenveckan (*World Water Week*) i Stockholm. Över 2,5 miljarder människor på jorden saknar tillgång till toaletter och möjlighet att tvätta händerna i samband med toalettbesök. Små framgångar noteras när det gäller millenniemålet om förbättrad tillgång till sanitet.

– Att kraftfullt ta itu med vatten- och sanitetskrisen i världen är nödvändigt för att bekämpa sjukdomar och fattigdom, sa Eliasson och fortsatte:

– Vi måste fortsätta att bryta tabun. Precis som med ordet "toalett" för några år sedan är det nu dags att lägga till "öppen avföring" (*open defecation*) till det diplomatiska språkbruket.

Läs mer på www.sanitationandwaterforall.org

SYDAFRIKANSKA NY CHEF FÖR UN WOMEN

Phumzile Mlambo-Ngcuka, ny chef för UN Women.

Phumzile Mlambo-Ngcuka från Sydafrika svors i augusti in som ny chef för FN:s kvinnoorgan UN Women.

Hon efterträder Michelle Bachelet från Chile som varit chef för UN Women sedan det bildades 2010.

Mlambo-Ngcuka var vicepresident i Sydafrika 2005 till 2008 och har arbetat för kvinnors rättigheter under hela sin karriär. UN Women som hon nu ska leda har till uppgift att på området jämställdhet och kvinnors rättigheter stödja FN:s medlemsstater i deras arbete, upprätta samarbeten med det civila samhället och övervaka FN-systemets egna insatser och åtaganden.

ETT VÄGSKÄL I HISTORIEN

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Svenska FN-förbundet är Sveriges största paraplyorganisation och folkrörelse för globala frågor. Vår grundidé är att föra samman individer och organisationer i ett gemensamt arbetet för ett starkare FN.

Världshorisont

Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40, Fax: 08 – 641 88 76
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: @varldshorisont

Redaktör: AnnaLena Andrews

Ansvarig utgivare: Linda Nordin

Layout: Tomorro', Tryckeri: Tello-gruppen

Annonser och ibladningar: Kontakta redaktionen på varldshorisont@fn.se

För ej beställt material ansvaras ej.

Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet.
ISSN 0042-2134

Prenumerationspris:

190 kr (helår, 4 nr)

PlusGiro: 50990-1

#3

Omslagsbild: Utvecklingen i Bangladesh går snabbt framåt på många områden. Afia från byn Sujar Kuthi i nordvästra delen av landet kan sannolikt se fram emot en ljusare framtid för sitt barn. Foto: Karim Mostafa

Mycket står på spel för mänskligheten och planeten när startskottet nu går för förhandlingarna om den globala utvecklingsagendan efter 2015. Två huvudgrupper kan sägas stå emot varandra: de som värnar "fattighetsagendan" och de som värnar "miljöagendan". Nu gäller det att få båda lägren att förstå att de två agendorna måste sys ihop till en. För om situationen ska vara hållbar måste de fattiga länderna få en chans att utvecklas och klyftorna mellan grupper och länder måste minska. Samtidigt är det nödvändigt att styra undan från en miljö- och klimat kollaps om vi på sikt ska kunna besegra fattigdomen i världen.

FN:s millenniemål visade sig vara ett smart nytt grepp för att komma framåt med löften som organisationens medlemsstater avlagt flera år tidigare. Efter en trög start blev det närmast en tävling om vilket land som snabbast kunde förbättra tillgången till rent vatten eller få alla barn till skolan, för att bara nämna ett par av målen. Två år återstår till målgången 2015 och nu gäller det att komma så långt som möjligt.

Parallellt med denna slutspurt för millenniemålen kommer alltså förhandlingarna om deras efterföljare att föras. De nya målen ska klubbas i september 2015 och börja gälla den 1 januari 2016. De kallas *Sustainable Development Goals*, SDG:s – en lovande benämning eftersom den antyder just att de måste utformas med social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet i åtanke.

Jag hoppas innerligt att dessa nya hållbarhetsmål kommer att vara värda sitt namn. Ekosystemen, klimatet och världens fattiga kan inte vänta längre.

Redaktör AnnaLena Andrews
annalena.andrews@fn.se
Twitter: @varldshorisont

I DET HÄR NUMRET

4 Den nya globala utvecklingsagendan ska nu formuleras av världssamfundet	11 Faktablad om FN:s utvecklingsarbete: Från nödhjälp till hållbar utveckling
6 Fattighetsagendan och miljöagendan måste sys ihop, säger Johan Rockström	15 Kvinnorna spelar en avgörande roll för den positiva utvecklingen i Bangladesh
7 Konfliktdrabbade och instabila stater vill höras i de globala diskussionerna	17 FN-förbundets skuggrapport spelade viktig roll när Sverige granskades av FN
8 Trots politisk ofrihet har stora framsteg ägt rum i Etiopien på Afrikas Horn	19 Barnäktenskap och könsstympning bekämpas med svenska pengar i Etiopien

Post-2015

Nu börjar förhandlingarna om de nya målen för världen

Vad kan vi lära oss av millenniemålsprojektet och vad ska ta vid när vi når deadline för målen 2015? Dessa frågor diskuteras just nu intensivt i en process som är så omfattande och inkluderande att den saknar motstycke i historien.

När FN:s millenniemål formulerades i början av seklet var det få aktörer som hade insyn och inflytande i processen. De åtta mätbara och tidsbestämda målen presenterades i princip som ett faktum för världssamfundet och de fick också en trög start.

Trots detta kom de med tiden att få en enorm genomslagskraft i många utvecklingsländer. Med två år kvar till målgången 2015 kan vi konstatera att ett par av målen redan uppnåtts på global nivå, däribland målet om att halvera andelen människor som lever i extrem fattigdom. Stora framgångar har även

gjorts på många håll, t ex när det gäller att få barn till skolan, att minska barnadödligheten och att minska förekomsten av sjukdomar.

MJUKA FRÅGOR

Annika Söder är chef för Dag Hammarskjöldfonden och har följt arbetet med millenniemålen under många år, bl a som statssekreterare och som millenniemålsansvarig på FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation FAO.

– En av de stora vinningarna med millenniemålsprojektet är att det har blivit ett tryck på andra utvecklingsfrågor än

tillväxt. Inte minst har det skapats ett starkare fokus på de sk mjuka frågorna, däribland jämställdhet, hälsa och barn, säger hon.

– En annan positiv effekt är att utvärderingen av arbetet med målen har lett till omfattande diskussioner om ojämlikheten mellan olika regioner och grupper. Klyftorna både mellan och inom länder har blivit tydliga och i diskussionerna om den nya utvecklingsagendan finns därför en insikt om att alla i fortsättningen måste med.

Bland de negativa effekterna av millenniemålsprojektet nämner hon att det lett till en olycklig styrning av biståndsmedel:

– Givare har skickat pengar direkt till ett visst millenniemål vilket gjort att människorna i det berörda landet fått ett svagare ägandeskap av sin egen utveckling. Vissa viktiga frågor har också fallit mellan

När FN:s millenniemålsprojekt avslutas 2015 kommer världens länder i stället att börja arbeta med ett antal hållbarhetsmål (*Sustainable Development Goals, SDG:s*). I september möts världens ledare i FN för att inleda förhandlingarna om de nya målen. Bilden visar en kvinna som deltar i ett markvårdsprojekt i Anabkoi, Kenya.

stolarna, t ex matsäkerhet, säger hon.

Arbetet med att formulera lärdomarna från millenniemålsprojektet har pågått för fullt sedan förra årets världskonferens om hållbar utveckling i Rio de Janeiro. Samtidigt debatteras den nya globala utvecklingsagendan och de hållbarhetsmål, *sustainable development goals (SDG:s)*, som ska ta vid efter 2015.

EN RAD PROCESSER

Diskussionen har skett i en rad parallella processer och i forum på olika nivåer: nationella och tematiska konsultationer, expertgrupper, webbsidor och nätverk av olika slag. FN-organ, regeringar, tjänstemän, näringsliv, vetenskap, akademiker och mängder av icke-statliga organisationer har involverats.

Den 25 september 2013 möts världens ledare i FN-högkvarteret i New York för att fatta beslut om datum och former för den fortsatta processen. Den nya utvecklingsagendan kommer sedan att manglas fram genom mellanstatliga förhandlingar. Redan nu står det klart att den ska antas i FN i september 2015 och börja gälla från 1 januari 2016.

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon kom den 14 augusti med en rapport som ska vägleda länderna i de kommande förhandlingarna. Rapporten bygger bl a på arbetet av en högnivåpanel där Sveriges biståndsminister Gunilla Carlsson ingått. Ban uppmanar medlemsstaterna att anta en universell utvecklingsagenda [post-2015] med hållbar utveckling som grund. "En hållbar utveckling – där ekonomisk tillväxt, social rättvisa och omsorg om miljön är integrerade delar – måste bli den vägledande principen för världen och vårt handlande", skriver Ban.

KLIMATET INTE GYNNSAMT

Annika Söder tors inte sia om utgången av toppmötet i september – frågorna är för viktiga och hon är rädd för att bli besviken. Men självklart hoppas hon på en tydlig resolution som stakar ut vägen framåt. Tyvärr är förhandlingsklimatet på global nivå inte gynnsamt, säger hon.

– När millenniemålen kom till byggde de på ett antal konferenser och överens-

kommelser från 90-talet. Så målen i sig var egentligen inte nya, det nya var hur de presenterades och det system för uppföljning och mätning som sattes upp.

– Då fanns det en positiv anda och en tro på att det gick att komma överens. Idag finns det stora spänningar, t ex mellan medelinkomstländer och rika länder, och i vissa frågor går utvecklingen åt fel håll. Det gäller t ex de viktiga frågorna om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Så när den nya agendan nu ska formuleras finns det en risk att vi går bakåt, säger hon.

Hon är också oroad över tendensen hos många aktörer att bara värna "sin egen" fråga och inte förmå att greppa helheten.

– Nu handlar det inte om detaljer utan vi måste få en progressiv och allomfattande global agenda. För det krävs att man ser helheten, för alla frågor hänger ihop.

MÅL FÖR DE RIKA

Samtidigt finns en del hoppingivande tecken, framhåller Söder. Både Ban Ki-moon och högnivåpanelen understryker i sina rapporter att den nya agendan ska gälla alla länder, till skillnad från millenniemålen som mest blev en angelägenhet för utvecklingsländer.

– Många framhåller att de nya hållbarhetsmålen ska gälla alla och att de rika länderna också måste göra åtaganden. Även privilegierade grupper i utvecklingsländerna måste involveras. I den seminarierie som Hammarskjöldfonden haft har vi betonat detta genom att tala om "goals for the rich", säger hon.

I sina kontakter med det civila samhället i Syd är det också många som betonat att näringslivet måste ta ett större ansvar, fortsätter hon.

– En åsikt som vi hört flera gånger är att näringslivet kommit för lindrigt undan i högnivåpanelens rapport. Många länder klarar inte att på egen hand uppnå ambitiösa utvecklingsmål men företagen

är starka och har stora resurser. Därför tycker man att de också ska göra åtaganden och dra sitt strå till stacken.

"Nu handlar det inte om detaljer utan vi måste få en progressiv och allomfattande global agenda."

FRÅN STARTEN

Svenska FN-förbundet har arbetat med millenniemålen från starten och har bedrivit en rad kampanjer och aktiviteter kring målen genom åren. I augusti utbildades en ny kull med 17 unga

s k millenniemålsambassadörer som ska föra ut frågorna i landet. FN-förbundet är också involverat i diskussionen om den nya agendan.

– De nya utvecklingsmålen måste ha större fokus på miljömässig hållbarhet än de gamla och även ta större hänsyn till de länder som inte uppnått ett enda millenniemål, d v s konflikt- och postkonfliktländerna, säger Linda Nordin, FN-förbundets generalsekreterare.

– Ytterligare en viktig aspekt är att de måste ha ett tydligt rättighetsperspektiv. Flickors och kvinnors rättigheter måste lyftas fram mycket mer än tidigare, framhåller hon.

BEYOND 2015

FN-förbundet är också med i Beyond 2015, en global kampanj som samlar 800 icke-statliga organisationer i diskussioner om den nya utvecklingsagendan. Hanna Hansson var tidigare millenniemålsambassadör och är nu samordnare i Sverige för kampanjen. Hon tycker att FN gjort "ett ärligt och ambitiöst försök" att göra processen kring den nya agendan öppen och inkluderande.

– Däremot är det svårt på det här stadiet att säga i vilken mån de synpunkter som t ex Beyond 2015 fört fram kommer att märkas på slutresultatet, säger hon.

– I slutändan är det ju världens regeringar som i sina förhandlingar avgör hur den nya agendan ska se ut.

■ AnnaLena Andrews

Johan Rockström: Paradigmskifte krävs för att vinna kampen mot fattigdomen

Foto: J. Lohrman/Anet

Johan Rockström är professor i *Water systems and global sustainability*, chef för *Stockholm Resilience Centre* och sitter i ledningen för FN:s *Sustainable Development Solutions Network* (SDSN). Nätverkets ledningsgrupp, bestående av tunga företrädare för vetenskap, näringsliv och organisationer, släppte i juni sin rapport som utgör ett viktigt bidrag till diskussionerna om den nya globala utvecklingsagendan.

VAD ÄR HUVUDBUDSKAPET I RAPPORTEN?

Att vi måste tänka om när det gäller vårt eget utvecklingsparadigm. Det handlar om att röra sig från dagens situation där vi i princip har ekonomisk utveckling och tillväxt som huvudmål, samtidigt som vi försöker minimera miljökonsekvenserna så gott det går, till ett paradigm där vi säger att de livsuppehållande systemen på jorden är själva basen och det som sätter ramarna för utveckling, och att vi måste bedriva all form av ekonomisk tillväxt och utveckling INOM de ramarna. Att vi förmår göra den omställningen är en förutsättning för att vi ska lyckas bekämpa fattigdomen i världen, inte bara på kort sikt utan för all framtid.

HUR SKULLE DU BESKRIVA BAKGRUNDEN TILL DET BUDSKAPET?

Vi har under många årtionden ganska framgångsrikt genererat välfärd på jorden enligt en modell där ekosystem, klimat, atmosfär, vattenresurser etc har fått ta mycket stryk, men systemet har tålt den påfrestningen och ändå genererat god välfärd. Men under de senaste 20 åren har vi börjat inse två saker. Det ena är att världens fattiga nationer inte kommer att ha något utrymme kvar för sin utveckling om vi fortsätter i den takt vi har idag när det gäller resursutnyttjande. Det andra är att om vi pressar olika viktiga miljöprocesser för hårt så riskerar vi plötsliga och dramatiska tröskleffekter.

Steget till en lösning är dock inte så långt för det finns mycket klokt tänkande

kring hur vi ska kunna leva i harmoni med olika ekosystem. Inom SDSN har vi enats om att vi behöver välfärd och utveckling inom säkra planetära gränser, den stora frågan för vetenskapen blir nu att sätta de här gränserna. Och vi har faktiskt lärt oss så mycket om hur det här komplexa, självadaptiva systemet på jorden fungerar så vi kan det!

VAD SKULLE ETT SÅDANT NYTT UTVECKLINGSPARADIGM FÅ FÖR KONSEKVENSER?

Det skulle betyda att vi hade en fast gräns för varje naturresurs som inte skulle vara förhandlingsbar och som vi måste säkra för att ha en stabil planet. Eftersom alla människor på jorden då skulle ha rätt till en viss andel av resurserna så skulle det plötsligt bli en rättvisefråga. Det skulle få oerhörda etiska konsekvenser och även förändra grunden för vår ekonomiska modell.

I VILKEN MÅN TROR DU ERA TANKEGÅNGAR KAN PÅVERKA FÖRHANDLINGARNA OM POST-2015-AGENDAN?

Alla är överens om att millenniemålen har varit en framgång och de ska nu växlas över till någonting bortom 2015. I vilken mån man lägger in globala miljömål är ännu oklart. Man kan säga att det finns tre ambitionsnivåer. Den första är att man bara putsar upp millenniemålen och kör vidare på dem, man kan kalla det för MDG+-varianten. Grupp två säger "låt oss ha millenniemålen som bas och toppa upp dem med ett antal miljömål". Det vore inte så svårt för då kunde man lägga

Globala miljömål måste in i den nya utvecklingsagendan, säger Johan Rockström.

in målen från de olika miljökonventionerna – som det politiska läget är vore det rätt okej.

Den tredje varianten, den som vi föreslår, är att vända på steken helt och hållet och säga: grundförutsättningen för välfärd på jorden är att vi respekterar globala miljömål – eller planetära gränser, kalla dem vad du vill. Vi sätter dem och sedan lägger vi in millenniemålen i det paketet.

HUR REALISTISKT ÄR DET ATT FÅ IN ERA TANKEGÅNGAR I FÖRHANDLINGARNA?

Ska man vara optimistisk kan man säga att vi aldrig haft en bättre position att lyckas än idag. Vi har starkt stöd av flera viktiga ledare, däribland FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon. Vi har ett internationellt vetenskapligt community som jobbar tillsammans med andra viktiga samhällsaktörer, vi har enats om ett gemensamt budskap och har dessutom en modell för genomförande. Tyvärr är stämningsslaget inte gynnsamt bland världens nationer och det finns djupa klyftor mellan olika grupper.

Jag hoppas att generalförsamlingen ska uttrycka tydligt att det nu är dags att ta in vetenskapen och få med globala miljöfrågor som en integrerad del av de nya utvecklingsmålen (SDG:s). Jag tror man måste vara pragmatisk i förhandlingarna och inte göra misstaget att endast driva på hållbarhetsfrågorna. I stället bör man driva dem tillsammans med fattigdomsagendan och visa på att det inte behöver finnas en konflikt mellan de två, snarare tvärtom. Hållbarheten är en förutsättning för långsiktig fattigdomsbekämpning!

■ AnnaLena Andrews

Läs hela intervjun med
Johan Rockström!
Se www.fn.se/rockstrom

Sju konfliktdrabbade och instabila stater har bildat nätverket g7+ som nu ställer krav på den nya utvecklingsagendan efter 2015. Bilden är från Timor-Leste (Östtimor) som i november 2012 fick besök av en delegation från FN:s säkerhetsråd.

Foto: FN/Bernardino Soares

Konfliktdrabbade och instabila stater

”Först fred, sedan utveckling”

Av världens sju miljarder invånare lever närmare en och en halv miljard i konfliktdrabbade eller instabila stater. Trots det tas lite hänsyn till dessa länders speciella utvecklingsbehov, något som tydliggörs av att inget av dem ännu uppnått ett enda millenniemål. g7+ vill ändra på det.

g7+ är ett av världens senaste tillskott av internationella grupperingar. Organisationen bildades av sju av världens allra fattigaste och mest konfliktdrabbade länder, däribland Afghanistan, Somalia och Timor-Leste (Östtimor). Antalet medlemsländer har idag ökat till 18 och arbetet leds från kansliet i Timor-Lestes huvudstad Dili.

Ett av organisationens huvudsyften är att påverka det internationella biståndet som man anser är dåligt anpassat för att möta de svårigheter som konfliktdrabbade länder står inför. Habib Ur Rehman Mayar är skolad i Afghanistan men arbetar numera på kansliet i Dili. Enligt honom har biståndsgivarnas syn på utvecklingsbistånd förändrats lite sedan andra världskriget: biståndsgivarnas perspektiv dominerar och lite hänsyn tas till mottagarländernas lokala kontexter.

– Vi hävdar inte att bistånd inte har

varit framgångsrikt alls, förklarar han.

– Men en anledning till att biståndet inte har fungerat i konfliktdrabbade länder är att deras specifika kontexter inte har uppmärksamats. I instabila länder måste man vara väldigt försiktig med allt man gör.

FUNGERANDE STAT

För att kunna arbeta med millenniemålen krävs såväl fred som en fungerande statsapparat, menar g7+-länderna, något som millenniemålsprojektet inte tagit hänsyn till. Fred först, utveckling sen, är g7+’s budskap.

– Om våra skolor bränns ned och våra läkare mördas, hur kan vi då nå millenniemålen? undrar Mayar.

Bistånd har kanaliseras via NGO:s och utländska biståndsgivare, något som underminerat statens roll som huvudansvarig för utveckling. Förväntningar har höjts, vilket skapat stora problem för instabila stater när utländska organisationer avvecklat projekt som staten inte kunnat överta.

För att tydliggöra de svårigheter som postkonfliktländer står inför har g7+ arbetat fram en plan som ska vägleda biståndsarbetet, *the New Deal*. Bistånd ska i större utsträckning kanaliseras via de berörda staternas institutioner och hänsyn ska tas till den lokala kontexten. Förhoppningen är att planens grundpelare ska inkorporeras i den nya globala utvecklingsagendan post-2015.

– I konfliktdrabbade stater finns ofta en misstro mellan staten och dess invånare,

menar Mayar.

– När givarländer kringgår staten med sitt bistånd ökar detta förtroendegap. Ifall biståndsgivarna istället arbetar tillsammans med mottagarländernas statliga institutioner kan vi minska gapet.

Men trots att the New Deal innehåller ambitiösa riktlinjer återstår att se huruvida en gruppering av instabila stater verkligen kan influera djupt rotade föreställningar bland givarländerna. Flera av g7+-länderna saknar grundläggande demokratiska funktioner och med ökad statlig involvering finns risk för korruption och ineffektivitet. Å andra sidan finns en uttalad vilja inom det internationella samfundet att ta ökad hänsyn till just konfliktdrabbade länders utvecklingsförutsättningar.

TALAR MED EN RÖST

– Det viktigaste är att konfliktdrabbade länder nu talar med en röst, tycker Habib Ur Rehman Mayar. Vi har mycket att lära av varandra.

Han erkänner att risken för korruption kan öka när mer bistånd kanaliseras via statliga institutioner, men det är en risk biståndsgivarna måste ta.

– Om man bortser från staten i tio år, och därefter avslutar biståndet, lämnar man staten i samma skick som den befann sig i innan, säger han. Biståndsgivare måste våga diskutera med staten hur man kan minska risken för korruption.

■ Sebastian van Baalen, frilansjournalist

Foto: Sebastian van Baalen
Habib Ur Rehman Mayar

Fattigdomen är på tillbakagång i Etiopien och familjen på bilden bor i en by där FN bedriver utvecklingsprojekt och hoppet har börjat spira om ökat välbefinnande. Men regeringspartiet EPRDF måste släppa på kontrollen om utvecklingen ska få ordentlig fart, menar bedömare.

Etiopien

Statlig kontroll hämmar utvecklingen

Etiopiens huvudstad Addis Abeba kallas "Afrikas Bryssel" och utvecklingen i landet har gått i rasande fart under det senaste decenniet. Men utmaningarna för de kommande åren är enorma. Befolkningen växer snabbt, klyftorna mellan grupper är stora, återkommande torka skapar matosäkerhet och miljontals unga måste sättas i sysselsättning.

Många i västvärlden har länge förknippat Etiopien med svält och elände. Men nu är fattigdomen i landet på tillbakagång. Andelen människor som lever i extrem fattigdom har minskat från 45 procent 1995 till 29 procent idag och regeringen gör allt för att tvätta bort den gamla katastrofstämpeln.

Med en årlig tillväxt på i snitt 10,5 procent har Etiopien under det senaste decenniet placerat sig bland världens snabbast växande ekonomier. Befolkningen i städerna upplever en utveckling som är unik i landets historia och en medelklass med stabil ekonomi håller på att växa fram.

Etiopien är också en viktig politisk aktör, inte bara i regionen utan i Afrika som helhet. I Addis Abeba finns huvudkontoren för Afrikanska Unionen, FN:s ekonomiska kommission för Afrika (UNECA) och en lång rad andra regionala och internationella organisationer.

SJÄLVFÖRTROENDE

Bedömare vittnar om ett stort självförtroende hos landets ledning som siktar på att Etiopien ska vara ett medelinkomstland 2025.

– Etiopien har höga ambitioner för sin fortsatta utveckling. Man siktar på en årlig tillväxt på 11 till 14 procent. Det är ett

land som har bråttom att utvecklas, säger Eugene Owusu, FN:s landsamordnare (Resident Coordinator) i Etiopien.

FRAMGÅNG FÖR MILLENNIEMÅLEN

Den positiva utvecklingen i Etiopien manifesterar sig även i framgångar med millenniemålen. Målen har förts in i landets officiella utvecklingsplaner och målmedvetna satsningar har givit resultat. I en färsk rapport om Afrika och millenniemålen nämns Etiopien tillsammans med Benin, Egypten, Gambia, Malawi och Rwanda som de afrikanska länder där störst framsteg gjorts mot ett flertal mål och indikatorer.

Allra bäst har det i Etiopien gått med barnadödligheten. Millenniemål 4 om att minska dödligheten bland barn under fem år med två tredjedelar har redan passerats. Stora framgångar har också uppmätts med mål 2 då andelen barn som skrivs in i grundskolan har ökat kraftigt.

Sämst går det som i så många andra länder för mål 5 som rör mödradödlighet. De siffror som är tillgängliga för Etiopien visar inte på någon tydlig nedgång. Fortfarande dör 676 kvinnor per 100 000 förlossningar där barnet överlever. I Sverige är motsvarande siffra 4. Förklaringarna till den höga mödradödligheten är många, säger Berhanu Legesse på FN:s befolkningsfond UNFPA i Etiopien:

BARNMORSKOR SAKNAS

– Andelen kvinnor som går på kontroller under graviditeten är fortfarande mycket låg liksom andelen kvinnor som föder barn på en hälsocentral. Barnmorskor och annan expertis saknas och på många hälsocentraler saknas även kvalificerad utrustning för förlossningar. Barnnäktenskap och kvinnlig könsstympning bidrar till komplikationer.

– Ett grundläggande problem är också attityderna i lokalsamhället. Många verkar mena att en kvinna som är frisk och stark inte behöver någon vård i samband med graviditet och förlossning. Vad kvinnan själv tycker väger lätt när män och byledare sagt sitt, säger Legesse.

Trots de dystra siffrorna är han hoppfull om att Etiopiens regering ska ta tag i frågan på allvar.

– Regeringen erkänner mödradödligheten som en viktig fråga och vi har gott hopp om att tillsammans kunna skapa verklig förändring. Men Etiopien har en mycket stor befolkning och det tar tid att skapa resultat som syns i statistiken, säger han.

RESPEKTFULL DIALOG

Respektfull dialog och samsyn med den etiopiska regeringen är helt avgörande för att FN ska kunna bedriva meningsfull verksamhet i landet. Det är något som blir allt tydligare under Världshorisonts besök. Regeringspartiet EPRDF dominerar fullständigt politiken och tolererar ingen offentlig kritik. Människorättsorganisationer beskriver hur medborgerliga och politiska rättigheter kränks, hur

medierna kontrolleras och meningsmotståndare trakasseras och fängslas.

EPRDF:s totala dominans är något som alla aktörer i landet måste förhålla sig till. Samtidigt är myndigheterna välorganiserade och möjligheterna till genomslag är goda när instruktioner väl kommer uppifrån.

– Regeringen har ett enormt inflytande över vilka frågor som FN kan jobba med i landet. Det positiva med det är att de känner sig bekväma, säger en FN-representant i landet.

– Det gör att FN har möjlighet att jobba med en del kontroversiella frågor samtidigt som vi också övervakas mer noga än vissa andra aktörer, fortsätter hon.

OMFATTANDE VERKSAMHET

FN har en mycket omfattande verksamhet i Etiopien med 25 olika organ, program och fonder representerade. FN-teamet har anslutit sig till projektet "One UN", även kallat "Delivering as One" efter en rapport från 2006. Det innebär att FN-organen i landet försöker samordna sig i största möjliga mån, att de inordnat sig under en ledare och har en gemensam budget och ett gemensamt program.

– Vi anstränger oss mycket för att samordna oss, tala med en röst och

25-åriga Nigisti Berehe var tidigare arbetslös och levde i stor fattigdom. Genom FN:s fältarbete fick hon för tre år sedan ett lån och kunde starta en liten butik i sin by. Hon ser ljus på framtiden.

arbeta så effektivt som möjligt. Fortsatt tillväxt, katastrofberedskap, social service och sårbara grupper är prioriterade frågor, säger Eugene Owusu.

– Vi har även en "One UN"-fond där vi kan ta pengar till våra prioriteringar. Fonden hjälper oss i våra relationer till våra biståndsgivare och gör att konkurrensen mellan FN-organen minskar, säger han.

STARKT INVOLVERAT

2015 närmar sig och Etiopien har gott hopp om att nå flertalet av millenniemålen. Landet är också starkt involverat i den nya globala utvecklingsagendan efter 2015. Som ett av ett 50-tal länder har Etiopien valts ut av FN för en fördjupad nationell dialog om dessa frågor.

– Vi satte upp en kommitté för processen bestående av representanter för FN:s landteam, ministerier, frivilligorganisationer och näringsliv. Därefter har vi haft tre regionala konsultationer, tre tematiska, samt, till sist, en två dagar lång nationell konsultation i Addis, säger Owusu.

– Från FN:s sida är vi mycket nöjda med processen. Normalt sett är det politiska utrymmet litet här men i post-2015-processen har regeringen visat stor öppenhet!

Bettina Woll från FN:s utvecklingsprogram ger samma bild:

– I den här processen har regeringen frivilligt öppnat upp för dialog med organisationer från det civila samhället som de normalt inte skulle samarbeta med. Det är ett mycket positivt tecken i ett land där det finns mycket stora begränsningar för organisationer att verka!

HÄLFTEN ÄR UNDER 15

En viktig fråga som kommit upp i post-2015-processen är ungdomars deltagande och situation. Av Etiopiens 84 miljoner invånare är hälften barn under 15 år.

Den enorma ungdomsgruppen är en stor utmaning framöver. Många miljoner ungdomar kommer att sluta skolan och kräva sysselsättning. Om de inte får jobb finns risk för instabilitet, säger Owusu.

– Regeringen behöver öppna upp möjligheterna för privat företagande. Bäst vore om man kan göra den stora ungdomsgruppen till jobbskapare i stället för jobbsökare, säger han.

Mike McDonagh, chef för FN:s katastroforgan OCHA i Etiopien, understryker att den snabba befolkningsökningen innebär

att fortsatt tillväxt är mycket viktigt, liksom frågan om familjeplanering. Precis som Eugene Owusu pekar han ut en liberalisering av både ekonomi och politik som nödvändig om Etiopien ska kunna fortsätta utvecklas i positiv riktning.

– De välorganiserade myndigheterna och den stora närvaron av FN och andra internationella organisationer bidrar till att Etiopien är populärt bland biståndsgivare. Men ekonomin är mycket kontrol-

lerad och staten kan inte göra allt. Fler privata aktörer behövs liksom insatser för markvård och investeringar i jordbruket.

NÅR SITT MÅL?

Kommer Etiopien att nå sitt mål att bli ett medelinkomstland till 2025? McDonagh är tveksam.

– 85 procent av befolkningen är jordbrukare i en mycket klimatutsatt miljö. Jordbrukssektorn är mycket gammaldags.

Du kan resa långa sträckor genom landsbygden och inte se en traktor – det är ko och plog som gäller, säger han.

– Vidare har landet ingen kustlinje och flera grannländer är instabila. 2025 kommer man att ha en befolkning på 100 miljoner. Utmaningarna är enorma och personligen tror jag inte att man hinner, säger Mike McDonagh.

■ Text och foto: AnnaLena Andrews

Unga vill se starkare miljöfokus

I maj arrangerade FN-förbundet för 15:e året i rad ett ungdomsläger. Ca 70 personer i åldern 17-25 deltog och diskuterade FN:s utvecklingsmål som var årets tema.

På FN-förbundets årliga ungdomsläger samlas unga från hela Sverige och diskuterar angelägna globala frågor. Förbundets ungdomsreferensgrupp bestående av sex personer jobbar hårt med planeringen och genomförandet av lägret.

Temat för "UNG13" var FN:s utvecklingsmål. I en rapport från lägret konstaterar referensgruppen att åsikterna på lägret var lika många som antalet deltagare men att tre områden framträdde som viktigast: miljöfrågor, den rika världens ansvar och allas lika värde.

STOR FRUSTRATION

Pernilla Bergström från Växjö FN-förening är en av deltagarna i referensgruppen.

– Vi återkom gång på gång till miljöfrågorna och många uttryckte stor frustration över att de som bestämmer inte bara kan komma överens och enas om effektiva åtgärder för att skydda miljön. Det fanns också en stor frustration över att vi som är unga inte får vara med och påverka samtidigt som det är vi som

kommer att få leva med konsekvenserna om man misslyckas på den här punkten, säger hon.

– Miljön är även min egen hjärtefråga för om den kollapsar kommer vi inte att kunna lösa några av de andra problemen heller. Jag hade gärna sett att FN-förbundet drev denna fråga ännu mer.

Albert Askeljung är en av de andra deltagarna i referensgruppen. Han tycker att demokratifrågor lyst med sin frånvaro i millenniemålen och att detta måste med i den nya agendan efter 2015.

Diskussionerna på lägret var livliga, säger han. När det gäller frågan om den rika världens ansvar blev det heta diskussioner och olika personers politiska åsikter märktes tydligt.

– Det blev mycket debatt i den här frågan och det var jättebra, det är mycket värdefullt när man får igång en sådan livlig diskussion, säger han.

– Miljön var det som diskuterades mest men ett tredje område som också

återkom flera gånger kretsade kring allas lika värde.

ORÄTTVISOR OCH SKILLNADER

Inläggen i de diskussionerna handlade om orättvisor och skillnader mellan alla möjliga grupper: klasser, kön, länder etc.

– Många framhöll att vi inte ska ha så mycket stereotyper utan att alla ska vara jämställda och behandlas lika, säger Pernilla.

– Jag blev lite överraskad över hur många som brann för HBT-personers rättigheter. Det framstår som en viktig fråga för unga som FN behöver jobba mer med.

■ AnnaLena Andrews

Intensiva diskussioner på UNG-läget om millenniemålen (MDG:s) och de kommande hållbarhetsmålen (SDG:s).

Foto: Ulrika Rönmark

Ungdomsreferensgruppen har skrivit ett öppet brev med sina reflektioner efter lägret. Läs detta och mycket mer på UNG-bloggen: www.ungbloggen.se

FN FAKTA.

FN:S UTVECKLINGSARBETE

Från nödhjälp till hållbar utveckling

Världen har blivit bättre på många sätt: fler barn än någonsin går i skolan och andelen fattiga har aldrig varit mindre. FN:s utvecklingsarbete har bidragit till att förbättra människors levnadsvillkor runt om i världen. Trots detta kvarstår många utmaningar och klyftan mellan de allra fattigaste och de allra rikaste är större än någonsin.

När FN:s verksamhet tog fart 1946 var en av de första utmaningarna att undsätta nödställda människor som andra världskriget lämnat efter sig. Miljontals befann sig på flykt och väntade på att få återvända eller finna ett nytt hem. Många behövde mat, mediciner och bostäder. Barnen var särskilt hårt drabbade.

För att möta dessa utmaningar bildades olika FN-organ, däribland FN:s barnfond Unicef och föregångaren

till FN:s flyktingorgan UNHCR. Till en början var FN:s arbete fokuserat till Europa och delar av Asien, men inom några år kom det att omfatta allt fler länder i världen. Det breddades också från akuta humanitära insatser till mer långsiktigt arbete i utvecklingsländerna.

FN:S STÖRSTA OMRÅDE

FN:s utvecklingsarbete syftar till att uppfylla det i FN-stadgan givna löftet

Foto: FMartine Perret

Utveckling är det största av FN:s huvudområden och en lång rad av organisationens program, fonder och fackorgan arbetar med utvecklingsfrågor. På bilden bär en kvinna i Timor-Leste på en korg med kaffe.

att främja ”högre levnadsstandard, full sysselsättning samt framåtskridande och utveckling i ekonomiskt och socialt avseende”. Utveckling består alltså av många olika delar och olika typer av insatser krävs. Eftersom länder kan se väldigt olika ut måste utvecklingsstrategierna anpassas till det berörda landets specifika situation.

Utvecklingsarbetet är det av FN:s huvudområden som omsätter störst andel av FN-systemets resurser. Samtidigt är det i princip helt beroende av frivilliga bidrag från medlemsländerna.

I grund och botten handlar utvecklingsarbetet om mänskliga rättigheter. I en av FN:s kärnkonventioner, konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (den s k ESK-konventionen) erkänner de anslutna staterna rätten för

var och en att ha en tillfredsställande levnadsstandard, t ex en bostad och tillräckligt med mat och kläder. Konventionen tar också bl a upp rätten att förtjäna sitt uppehälle genom arbete, rätten för var och en att få utbildning och att grundskoleutbildning ska vara obligatorisk och kostnadsfri för alla.

ATT MÄTA UTVECKLING

Det finns olika sätt att mäta och definiera utveckling. Ofta mäts den i strikt ekonomiska termer, t ex BNP per capita eller medelinkomst. Dessa mått är visserligen viktiga indikatorer, men de ger inte en särskilt bra bild av situationen för de människor som bor i landet. Därför har FN:s utvecklingsprogram UNDP introducerat begreppet *mänsklig utveckling*, som definieras som ”möjligheten för människor att leva ett fullvärdigt liv”. För det krävs att de själva kan påverka sina egna liv och att de har ett visst mått av frihet och demokrati.

I sina årliga rapporter om utvecklingen i världen (*Human Development Reports*) använder UNDP ett index för mänsklig utveckling (*HDI, Human Development Index*). Indexet visar utvecklingen i ett land genom att räkna ut ett värde utifrån ett antal faktorer, däribland förväntad livslängd vid födseln, skolgång och BNP per capita.

I UNDP:s ranking 2012 toppades listan av Norge, med ett värde på 0,955. Lägst värde (0,304) fick Niger som är ett av världens fattigaste länder och har en lång historia av torka, konflikter och politisk instabilitet. Sverige kom på en sjunde plats med värdet 0,916. För några länder, bl a Nordkorea och Somalia, saknas uppgifter.

HDI är ett bra verktyg för att förstå hur olika faktorer påverkar ett lands utveckling och för att kunna jämföra länder med varandra, men det är inte heltäckande och inte helt rättvisande. Det tar exempelvis inte hänsyn till skillnaderna mellan regioner inom ett land. Det är inte ovanligt att människor som bor på landsbygden eller i isolerade områden har betydligt lägre levnadsstandard än människor som bor i städer.

Det finns också flera faktorer som bidrar till mänsklig utveckling som kan vara svårare att mäta och mer kontroversiella. Hur mäter man t ex mänskliga rättigheter, demokrati, frihet och möjligheten att påverka sin egen vardag?

PROGRAM, FONDER OCH FACKORGAN

FN arbetar med alla frågor som på olika sätt bidrar till mänsklig utveckling och därmed förbättrar ett lands HDI.

Några exempel på FN-organ som arbetar för social och ekonomisk utveckling är – förutom UNDP – FN:s befolkningsfond UNFPA, FN:s livsmedelsprogram WFP och UN Women.

Dessa och andra program och fonder är inrättade av FN:s generalförsamling. I FN-systemet finns även självständiga organ med egna medlemsländer, styrelser och budgetar, så som fackorgan. De arbetar med vissa specifika områden. Flertalet av dem arbetar med utvecklingsfrågor, t ex FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO, Världshälsoorganisationen WHO och Internationella arbetsorganisationen ILO.

Det är genom programmen, fonderna och fackorganen som FN bedriver sitt operativa arbete i fält. Insatserna kan innefatta t ex rådgivning, utbildning, tekniska hjälpmedel, läkemedel, medicinsk utrustning, livsmedelsbistånd och lån. De kan avse långsiktigt utvecklingsarbete såväl som humanitärt bistånd till människor i konflikter och katastrofer. Dessa organ omsätter de utvecklingsbeslut, som FN:s medlemsländer tillsammans har fattat, i praktisk handling. Därmed bidrar de till social och ekonomisk utveckling i världen.

Trots ett överskott på livsmedel i världen lider en miljon människor – en sjundedel av jordens befolkning – av kronisk hunger och undernäring. Stigande matpriser har på senare år drabbat fattiga befolkningsgrupper hårt. Bilden visar risfält i Sapa, Vietnam.

I april 2013 återinvigdes Ecosoc-salen i FN-högkvarteret i New York efter en omfattande renovering. Bilden är från ett möte om innovativa partnerskap för hållbar utveckling som hölls dagen efter återinvigningen.

FN:S ROLL

Trots att det är regeringen som bär huvudansvaret för sitt lands utveckling är FN ett viktigt komplement. Ingen annan organisation kan heller sägas företräda världens länder på det sätt som FN gör. Som den enda globala organisation, som dagligen arbetar med utveckling i nästan alla länder, har FN en avgörande roll.

FN har också en viktig roll som insamlare av data. För att kunna göra en bedömning av vilka utvecklingsinsatser som behövs, krävs kartläggning av det ekonomiska och sociala läget i världen. Flera FN-organ bidrar till detta genom att samla in data inom sina respektive sakområden och sammanställa dessa i rapporter och prognoser.

FN:s roll som neutral mötesplats för medlemsländerna kan inte nog poängteras. I FN kan de diskutera och fatta beslut om gemensamma åtaganden och policyutveckling. Torka, översvämningar, svält, klimatförändringar och andra skeenden är gränsöverskridande. Då måste också insatserna vara det och i vissa fall globala. Diskussionerna sker i olika FN-organ, på internationella konferenser, i FN:s generalförsamling och i Ekonomiska och sociala rådet, Ecosoc.

ECOSOC

Ecosoc (*Economic and Social Council*) är ett av FN:s huvudorgan. Det består av 54 medlemsländer som väljs av generalförsamlingen på tre år. Inga länder har permanenta platser, som i FN:s säkerhetsråd, men de ekonomiska stormakterna väljs i regel om gång på gång och har på så sätt i princip permanenta platser.

Rådet fungerar som en länk mellan

generalförsamlingen och alla underorgan och fackorgan som arbetar med ekonomiska, sociala och kulturella frågor. I FN-stadgan står det att Ecosoc har till uppgift att samordna denna verksamhet – en samordning som inte är helt enkel eftersom både fackorganen och underorganen gärna vill styra sitt eget arbete och agera självständigt.

Ecosoc har även många andra uppgifter. Det kan t ex göra utredningar, anordna konferenser och lämna förslag till generalförsamlingen. Under Ecosoc finns en rad kommissioner, kommittéer och andra organ som tillsatts för att arbeta med olika sakfrågor. Ett exempel är den kommitté som har hand om kontakten med icke-statliga organisationer (NGO:er) som har rådgivande status i rådet.

Syftet med samarbetet med icke-statliga organisationer inom Ecosoc, såväl som inom andra delar av FN-systemet, är att FN ska kunna ta del av de kunskaper och erfarenheter som organisationerna har.

FN-förbundens världsfederation WFUNA arbetar internationellt med många av FN:s sakfrågor och har den högsta formen av rådgivande status. Det innebär att WFUNA kan föreslå dagordningspunkter till rådet och dess kommissioner och göra skriftliga och muntliga uttalanden.

Nationella organisationer eller organisationer som arbetar med någon enstaka FN-fråga kan få en status som innebär att de får skicka representanter till möten som berör deras verksamhetsområde. I vissa fall får de sprida skriftliga uttalanden eller göra muntliga sådana. Svenska FN-förbundet är en av dessa.

Millenniemalet

MÅL 1 Utrota extrem fattigdom och hunger

MÅL 2 Grundskoleutbildning för alla barn

MÅL 3 Främja jämställdhet och öka kvinnors makt

MÅL 4 Minska barnadödligheten

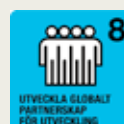
MÅL 5 Förbättra mödr hälsan

MÅL 6 Bekämpa hiv/aids, malaria & andra sjukdomar

MÅL 7 Säkra en hållbar utveckling

MÅL 8 Utveckla ett globalt partnerskap för utveckling

**MILLENNIEMÅLEN
OCH POST-2015**

Under årens lopp har FN anordnat en mängd internationella konferenser för att samordna världens länder i det gemensamma arbetet för global utveckling. På dessa konferenser har medlemsländerna antagit politiska deklarationer, strategier, handlingsplaner och internationella avtal och/eller konventioner.

En av de mest omfattande handlingsplanerna är Agenda 21 som antogs av FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Millenniedeklarationen från september 2000 är ett annat viktigt dokument. De åtta millenniemålen (se faktaruta) har sitt ursprung i Millenniedeklarationens avsnitt om

utveckling och fattigdomsbekämpning. Dessa och andra FN-dokument fungerar som vägledande verktyg för världens regeringar, enskilda organisationer och andra aktörer.

Sedan millennieskiftet har världen blivit bättre inom många områden. Enligt Human Development Report 2013 har alla världens länder med tillgänglig data förbättrat sitt HDI sedan år 2000. De länder som hade lägst HDI under denna period var de som visade snabbast utveckling.

2015 löper perioden med millenniemålen ut och det pågår ett omfattande arbete med att utforma den nya globala utvecklingsagenda som ska ta vid därefter. Baserat på lärdomarna

från millenniemålsprojektet kommer FN-sekretariatet och medlemsländerna att arbeta fram ett antal mål för hållbar utveckling (*Sustainable Development Goals, SDG:s*).

En rad aktörer medverkar på olika sätt i processen: FN-organ, regeringar, enskilda organisationer, näringslivet och forskarvärlden. I september 2013 hålls ett viktigt toppmöte i FN om hur arbetet ska gå vidare.

Läs mer på:
www.fn.se/utveckling
www.millenniemalen.nu
www.undp.org

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Vill DU vara med och stödja arbetet för hållbar utveckling? Här är några förslag på aktiviteter:

Var med och rösta på myworld2015!

Webbsidan www.myworld2015.org har lanserats av FN för att människor runt om i världen på ett enkelt sätt ska kunna göra sina röster hörda i diskussionerna om den nya globala utvecklingsagendan. Gå in på webbsidan och rösta på de frågor som du tycker är viktigast! Resultatet av omröstningen kommer att vara ett av underlagen vid fastställandet av den nya agendan.

Arrangera en aktivitet om den nya agendan!

Vänd dig till din FN-förening eller skola och föreslå att ni ska arrangera en aktivitet om de kommande hållbarhetsmålen och den nya globala utvecklingsagendan. FN-föreningar kan söka pengar från FN-förbundet och låna utställningar och verktyg för aktiviteter, t ex ett kit med cylindrar och bollar för att genomföra en omröstning om vilka sakfrågor som är viktigast.

Minska hunger och öka skolgång!

För bara 2 kronor kan man bjuda ett skolbarn på mat genom FN-förbundets insamling *Skolmat blir kunskap*. Du kan genomföra en insamlingsaktivitet i din skola, på din arbetsplats eller i din förening, t ex en konsert eller loppis. Eller varför inte sälja matlådor eller hembakat? Med en gåva till kampanjen är du med och skapar utveckling. För mer information och inspiration kontakta marie.malm@fn.se alt 08-642 25 84.

Foto: FM/Evan Schneider

Tillsammans
med oss kan du
påverka och
förändra!
www.fn.se

Foto: Karim Mostafa

Miljontals kvinnor i Bangladesh har gått från att arbeta i hemmet till olika löneanställningar. Kvinnorna på bilden arbetar med tillverkning av tegelstenar i staden Faridpur.

Problemlandet blev förebild Kvinnorna lyfter Bangladesh

En jutefilt ligger utbredd utanför ett litet hus i byn Kolilpur i centrala Bangladesh. Fyra barn sitter på filten med varsin skolbok uppslagen. Läsning, problemlösning. En kort promenad bort ligger byskolan. Det är tidig eftermiddag och gården är full av barn. I ett klassrum jobbar en grupp tonåringar med ett projekt: att bevara byns traditionella näringar, fiske och krukhantverk. Nästan vartenda barn i byn är här i skolan – helt annorlunda från hur det var för tjugo år sedan. Det mesta är faktiskt annorlunda i Bangladesh idag. Och mycket är tack vare landets kvinnor.

MÄNSKLIG UTVECKLING

För många leder namnet Bangladesh tankarna till naturkatastrofer och fattigdom. Och visst är landet drabbat av orkaner och översvämningar. Visst lever många av invånarna i enkelhet, ofta fattigdom. Men det finns en annan berättelse också, om en mänsklig utveckling som gått rakt uppåt. De senaste tjugo åren har antalet bangladeshier under fattigdomsstrecket

minskat stort: från 57 procent 1990 till under 30 procent idag. Medellivslängden har ökat med hela tio år, från 59 år till 69 år. Bangladeshierna lever nu fyra år längre än sina indiska grannar, som är dubbelt så rika.

Statistiken fortsätter på samma sätt. Barnadödligheten, spädbarnsdödligheten och mödradödligheten har minskat drastiskt, läskunnigheten har tredubblats. Två år innan 2015 har man uppnått millenniemålet om att halvera antalet människor som lever i hunger.

När Bangladesh bildades 1971 frågade sig många om landet ens skulle överleva som självständig stat. Henry Kissinger talade om landet som ett "basket case", för alltid dömt till bistandsberoende.

Men idag, fyrtio år senare, är man snarare en förebild för andra länder i syd. Tidigt förstod man vikten av ökad jämställdhet, och kvinnor har sedan dess drivit en stor del av förändringen. Projekt av och för kvinnor har utvecklat landsbygden, och initiativ för att främja

kvinnligt ledarskap och beslutsfattande har förändrat sättet att tänka både privat och offentligt.

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

Fazilatun Nessa leder UNDP:s arbete mot fattigdom i staden Barisal.

– Även om vi fortfarande har långt kvar så har människor i Bangladesh fått helt nya förutsättningar. Vi har lärt oss vikten av att alltid inkludera både män och kvinnor i vårt arbete: för att öka kvinnors makt och mäns medvetande. Detta är vårt långsiktiga förändringsarbete, säger hon.

Den kvinnodrivna utvecklingen hänger samman med ett beslut om att sakta ned befolkningstillväxten som fattades vid självständigheten. Redan på 1970-talet var Bangladesh ett folkrikt land; idag är man med sin lilla yta ett av världens allra mest tätbefolkade. Men dagens 160 miljoner hade varit långt fler utan kampanjen för mindre familjer. Frivilliga reste landet runt för att informera och dela ut gratis

preventivmedel, och födelsetalen har sjunkit drastiskt: från 6,3 barn per familj 1975 till 2,3 idag.

Men detta och andra initiativ har inte drivits främst från offentligt håll. Korruption, elitstyre och återkommande politisk turbulens har gjort att resurser ofta hamnar i fel händer. C R Abrar från människorättsorganisationen Odhikar menar att politikerna hindrat snarare än bistått landets utveckling.

MÅNGA ORGANISATIONER

– Det politiska ledarskapet är ett stort misslyckande. Om man ser på de framsteg vi gjort så undrar man hur det hade sett ut om dessa politiker inte suttit vid makten? Vi hade gjort mirakel! De som tagit oss dit vi är idag är inte politikerna, det är människor själva och det civila samhället, säger han.

Små och stora organisationer driver social, kulturell och ekonomisk verksamhet nästan överallt i Bangladesh. Den mest välkända är BRAC – världens största ideella organisation – som når mer än 110 miljoner bangladeshier och miljoner andra i ytterligare nio asiatiska och afrikanska länder. Afsan Chowdhury, journalist och skribent, har arbetat för BRAC i över tjugo år.

– Vi är en organisation som lyckas hjälpa människor på ett effektivt sätt. För oss handlar det om överlevnad – vi gör helt enkelt det vi måste. Och regeringen vet att de behöver oss. Utan vårt arbete skulle aldrig alla bangladeshiska barn vaccineras eller kunna gå i skolan, säger han.

BRAC har 4 500 så kallade barfotajurister som reser runt i landet för att informera kvinnor på landsbygden om deras lagstadgade rättigheter till ägande och bestämmande. Andra informerar om självhjälp vid barnafödande och vanliga sjukdomar, något som varje dag räddar liv i fattiga områden. Ett initiativ att ge stöd åt silkesodlande kvinnor, som saknade återkommande kunder till sina produkter, utvecklades till Aarong, en av Bangladeshs största modekedjor med 65 000 producenter runtom i landet. BRAC:s körskola i Dhaka har precis utbildat de första yrkeschaufförerna som alla är kvinnor.

KVINNOR I TRAFIKEN

– Vi ville förbättra säkerheten på vägarna och samtidigt öka andelen kvinnor i trafi-

ken. Vi är vana att vara banbrytande vad gäller utvecklingsarbete, så varför inte göra något radikalt som att minska den manliga dominansen på vägarna? säger Ahmed Najmul Hussein från BRAC:s trafiksäkerhetsprogram.

För miljoner kvinnor och deras familjer har dessa initiativ inneburit livsomvändande förändring. Shurifa Khatun är ensamstående mamma från Dhaka och en av de drygt tjugo som gick den första förarutbildningen.

– Innan jag blev chaufför var jag arbetslös. Jag har en son på åtta år och hade inte råd att sätta honom i en bra skola. Idag får min son en bra utbildning. Och min yngre syster ser mig som en förebild,

Foto: Karim Mostafa

Shurifa Khatun, ensamstående mamma från Dhaka, har utbildat sig till yrkeschaufför.

hon vill följa i mina spår, säger hon.

Miljoner kvinnor har likt Shurifa Khatun gått från att arbeta i hemmet till olika löneanställningar – de flesta i Bangladeshs stora näring, textilindustrin. Näst efter Kina är Bangladesh världens största tillverkare av kläder, och 80 procent av fabriksarbetarna är kvinnor. Medan detta medför större ekonomisk frihet och självbestämmande är anställningarna osäkra och arbetsförhållandena ofta farliga.

NÄSTAN ALLA I SKOLAN

Den sektor där Bangladeshs framsteg märks allra mest är nog grundskolan. Idag börjar närapå varenda bangladeshiskt barn i skolan – fler flickor än pojkar, tvärt emot hur det var förut. Utbildnings-satsningarna innefattar bl a stipendier

riktade till flickor och en månatlig ersättning till de föräldrar som skickar sina barn till skolan.

– Att nästan 100 procent av landets flickor börjar skolan idag är en otrolig framgång. Nästa generation bangladeshier kommer vara mer välutbildade än någonsin, säger Afsan Chowdhury.

Shamim Iftekhar, som arbetar med UNDP i Dhaka, instämmer, men ser också mycket som måste förbättras.

– Visst är det fantastiskt. Men antalet elever som hoppar av skolan är fortfarande detsamma. Hälften av alla barn slutar innan de kommit till femte klass, flickor i högre grad än pojkar. Och vi måste förbättra kvaliteten, inte minst på universitet och högskolor, så att alla får tillgång till bra utbildning.

En orsak till att många flickor slutar skolan är det utbredda fenomenet barnäktenskap. Enligt lag är det olagligt för pojkar under 21 och flickor under 18 att gifta sig. Ändå är två tredjedelar av landets flickor gifta innan de fyllt 18; en tredjedel av dem innan 15 års ålder. Barnäktenskap har flera orsaker, främst traditionen att brudens familj betalar en summa pengar till brudgummens familj. Ju yngre bruden är, desto mindre är hemgiften. Dessutom finns föreställningen hos många föräldrar att flickorna skyddas mot sexuella övergrepp om de gifter sig tidigt.

FLICKOR MINDRE VÄRDA

– Idén att flickor är mindre värda än pojkar lever envist kvar. Diskrimineringen börjar i hemmet och följer kvinnorna livet igenom. Trots våra fantastiska framsteg på utvecklingsplanet är vi fortfarande kvar på samma ruta vad gäller mänskliga rättigheter, menar C R Abrar.

Även Faizatul Nessa från UNDP i Barisal har en dubbel syn på var Bangladesh står idag.

– Vi har sett otroligt stora förändringar bland de familjer vi möter i arbetet mot fattigdom. Kvinnor som inte haft någon roll i familjens beslutsfattande har tagit sig an nya roller och delar bestämmandet över saker som sparande, investeringar och barnens utbildning. Men i slutändan är det för oss kvinnor som överallt annars i världen: vår makt är mindre än männens.

■ Jenny Gustafsson, frilansjournalist

Rasism och diskriminering

FN-kritik när Sverige granskades

Större inflytande för det civila samhället och fortsatt FN-kritik mot strukturell rasism och diskriminering – så kan årets förhör med Sveriges regering i FN:s rasdiskrimineringskommitté sammanfattas.

Medan delar av FN-systemet är svårtillgängligt för folkliga organisationer går människorättskontoret i Genève i motsatt riktning. När världens länder ska bedömas i FN:s granskningskommittéer för mänskliga rättigheter spelar det civila samhället en viktig roll.

Inför förhöret med Sveriges regering i FN:s rasdiskrimineringskommitté den 22-23 augusti hade Svenska FN-förbundet med stöd av 49 andra organisationer sammanställt en parallellrapport på samma sätt som inför de tidigare förhören 2004 och 2008. Förbundet fick tillfälle att presentera sina ståndpunkter vid en informell lunch som inledde granskningen. Därefter följde regeringens plädering, frågor från kommittén och slutligen på fredagen tillfälle för regeringen att svara på uppmaningar och kritik.

HAR INTE HÖRSAMMATS

FN-förbundet uppmärksammade i sin rapport att tidigare rekommendationer från FN inte har hörtsammats av Sveriges regering. Antalet hatbrott ligger kvar på en hög nivå, rasistiska organisationer sprider propaganda på internet, marginaliseringen av samer och romer fortsätter och arbetslösheten bland utlandsfödda är två till tre gånger högre än bland människor som är födda i Sverige.

Bland de rekommendationer som FN-förbundet lämnade till kommittén fanns en enhetlig definition och tolkning av begreppet hatbrott, fler hatbrottsgrupper inom polisen, stärkt antidiskrimineringslagstiftning och utbildning i mänskliga rättigheter för anställda i kommuner och landsting. ”Att informera

Statssekreterare Jasenko Selimovic (till vänster) tillsammans med FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic.

och aktivt motverka de stereotyper som drabbar invandrare och minoriteter är en av flera viktiga uppgifter för regering och myndigheter. Rättighetsperspektivet måste genomsyra hela regeringens arbete från integration och arbetsmarknad till rättsväsende och övrig statsförvaltning”, skrev förbundet i en debattartikel som publicerades i tidningar över hela landet. FN-förbundet upprepade också sitt krav på ett erkännande av samernas rättigheter som ursprungsfolk genom att regeringen ratificerar ILO-konventionen 169.

NY MYNDIGHET

Förbundets huvudkrav var inrättandet av en ny myndighet för mänskliga rättigheter. Den bör, till skillnad från Diskrimineringsombudsmannen, vara oberoende och placeras direkt under riksdagen, menar förbundet. Några uppgifter för en sådan myndighet vore att rätta ut frågetecken om tolkningen av internationella åtaganden, vägleda kommuner och landsting samt övervaka att myndigheter agerar i enlighet med internationella förpliktelser.

Flera av FN-förbundets synpunkter återkom när kommittén på förhörets första dag fick tillfälle att fråga ut den svenska regeringsdelegationen under ledning av statssekreterare Jasenko Selimovic (FP) från Arbetsmarknadsdepartementet. Med direkt hänvisning

till förbundets rapport lyfte den särskilde rapportören för Sverige upp bl a regeringens uppföljning av rasistiska handlingar, den höga arbetslösheten bland romer, behovet av att stärka antidiskrimineringslagstiftningen samt förekomsten av social och ekonomisk marginalisering i Sverige. Särskild uppmärksamhet ägnades åt att Sverige trots upprepade uppmaningar ännu inte har inrättat en oberoende MR-institution. En sådan finns i en tredjedel av världens länder och i 17 EU-länder.

Kommittén underströk att dess kritik mot Sverige kan tyckas hård, men att Sverige måste bedömas mot landets höga standard på antidiskrimineringsområdet.

BESÖKTE FÖRBUNDET

Statssekreterare Selimovic besökte en vecka efter förhöret Svenska FN-förbundet och diskuterade integrationspolitik med förbundsordförande Aleksander Gabelic och företrädare för ett 30-tal frivilligorganisationer. FN-förbundet fortsätter att bevaka dialogen mellan FN:s rasdiskrimineringskommitté och den svenska regeringen. Närmast på tur står kommitténs rekommendationer som vid denna tidnings pressläggning väntades inom ett par veckor.

■ Pekka Johansson,
pressekreterare vid FN-förbundet

Nya ambassadörer på G!

En ny kull med millenniemålsambassadörer ska under det kommande året sprida kunskap och engagemang kring FN:s utvecklingsmål. FN-förbundet har nu också utbildat så kallade kampanjambassadörer för att föra ut förbundets kampanjer.

De 17 nya millenniemålsambassadörerna, alla i åldern 18-26, fick i augusti en tredagars utbildning på FN-förbundets kansli i Stockholm. Förutom nya kunskaper om millenniemålen och de nya hållbarhetsmål som ska ta vid efter 2015 fick de information om förbundets kampanjer Världskoll och Skolmat blir kunskap. De fick också lära sig några knep när man ska hålla en föreläsning. De diskuterade och presenterade sina tankar om projekt, marknadsföring och samverkan med olika aktörer.

Under hösten kommer många av am-

bassadörerna att medverka i FN-förbundets olika arrangemang, t ex bokmässan i Göteborg, seminarierna På FN:s agenda samt FN-familjens firande av FN-dagen på Stockholms centralstation. De kommer även att genomföra aktiviteter på sina hemorter i samverkan med berörda FN-föreningar och besöka skolor och universitet.

KAMPANJAMBASSADÖRER

Nytt för i år är att FN-förbundet även har utbildat nio engagerade medlemmar till s k kampanjambassadörer. De kommer

FN-förbundets nya millenniemålsambassadörer. Övre raden från vänster: Puya Nedadahandeh, Svedala; Karin Alexandersson, Göteborg; Tua Sandholm, Mölnlycke. Mittraden från vänster: Ali Ahmady, Lerum; Beatrice Åberg Gudmundson, Göteborg; Lovisa Palmér, Täby; Dilan Kücükayavuz, Trollhättan; Fatin Masalcha, Göteborg; Lisen Bäckstrand, Lund; Camilla Morin, Göteborg; Prima Singh, Sundbyberg. Sittande från vänster: Laureta Karpuzi, Trollhättan; Isabel Nauclér, Göteborg; Caroline Backman Möller, Helsingborg; Caroline Nordvall, Bromma; Nathalie Johansson, Växjö. Emma Freij, Borlänge, saknas på fotot.

Läs mer om millenniemålsambassadörerna på FN-förbundets hemsida, se www.fn.se/utveckling.

Frågor besvaras av Berith Granath:

070 453 22 80, berith.granath@fn.se

under det kommande året att sprida information, samla in pengar och engagera andra för kampanjerna Flicka, Skolmat blir kunskap och Röj-en-mina.

De nio är: Erika Nielsen från Malmö, Rebecka Zackrisson från Växjö, Julia Dahlgren från Göteborg, Malin Jedrom från Eskilstuna, Christine Ström från Södertälje, Nicole Heidarzadeh från Stockholm, Susanna Jonsson från Uppsala, Maria Hajo från Uppsala/Bollnäs samt Gertrud Rydén från Torsby.

Vill ni veta mer eller bjuda in en kampanjambassadör till er förening? Kontakta julia.gerestrand@fn.se, 08 462 25 59.

Fortsatt insamling till Syrien

Svenska FN-förbundets startade i början av 2013 en katastrofinsamling till Syrien. Pengarna går till FN:s livsmedelsprogram WFP och dess matbistånd till drabbade inne i Syrien. Världshorisont ställde några frågor till Marie Malm, insamlingsansvarig (vik) på förbundet.

Hur mycket har hittills samlats in till Syrien?

Ungefär 1 250 000 kronor. Vi fick en enorm skjuts i somras då Svenska PostkodLotteriet skänkte en miljon kronor till insamlingen, något som vi är oerhört

glada för så klart! En miljon kronor räcker till att säkerställa matbiståndet för 2 000 familjer i Syrien under en hel månad.

Hur har kampanjen gått till?

Förbundets goodwillambassadörer Carolina Klüft, Anna Bergendal, Lena Endre och Jason Diakté (Timbuktu) har alla ställt sig bakom kampanjen och särskilda kampanjannonser med dem på bild togs fram i samband med lanseringen. Genom Allers media har vi sedan kunnat sprida annonserna i olika tidningar.

**sms:a
SYRIEN
till 72 909
och skänk
50 kr**

Vi har också gått ut med ett brev med förfrågan om att stödja kampanjen och det har genererat nästan 90 000 kronor. Antalet personer som skänkt bidrag som ett resultat av brevet är ungefär 30 procent fler än vid tidigare insamlingsbrev.

Hur många FN-föreningar och distrikt deltar?

Omkring tio föreningar har engagerat sig i Syrienkampanjen hittills. Strängnäs FN-förening genomförde t ex en lyckad välgörenhetsmiddag som gav ca 20 000 kronor.

■ Anna Lena Andrews

10-åriga Sadiya könsstympades när hon bara var sju dagar gammal. Hennes mamma tog henne i juni 2013 till sjukhus p g a att hon inte kunde kissa och hade svåra smärtor. Hon opererades och mår nu bättre.

Flicka-pengar till nytt pilotprojekt

Könsstypning och barnäktenskap är djupt rotade traditioner i stora delar av Etiopien. En region som är särskild drabbad är Afar där över 35 procent av alla minderåriga flickor är gifta och över 90 procent av alla kvinnor könsstympade. Men det går att förändra situationen, visar FN:s fältarbete i området.

Svenska FN-förbundet har sedan 2011 bedrivit insamlingskampanjen Flicka. Pengarna har bl a gått till FN:s befolkningsfond UNFPA:s arbete mot barnäktenskap i Amhara-regionen Etiopien. Men sedan början av 2013 används pengarna från Sverige till ett helt nytt pilotprojekt i Afar-regionen, berättar Berhanu Legesse på UNFPA:s kontor i Addis Abeba:

– I Afar har vi tidigare jobbat framgångsrikt mot könsstypning tillsammans med Unicef. I avvaktan på beslut om fortsättningen av det programmet har vi själva startat ett pilotprojekt där vi kommer att kombinera väl beprövade metoder för att motverka både könsstypning och barnäktenskap, säger han.

NYTT DISTRIKT

– Projektet kommer att genomföras i ett distrikt som heter Afambo, där inga insatser på området tidigare har gjorts. Om vi är framgångsrika och kan visa på goda resultat kommer vi att använda detta till att övertyga myndigheterna. Därefter kan

vi gå vidare och utvidga verksamheten till angränsande distrikt.

Flickor i Afar är exceptionellt utsatta, berättar Legesse vidare. Till att börja med praktiseras den mest allvarliga formen av könsstypning, infibulation. Inre och yttre blygdläppar samt klitoris skärs bort och såret sys sedan ihop. Endast ett litet hål lämnas för urin och framtida menstruationer. En del av flickorna i Afar som stympas på det sättet är endast några dagar gamla men de flesta är i åldern 9–11 år. Ingreppet leder till svår smärta, trauma, chock, infektioner, skador och en rad hälsoproblem.

En annan sedvänja i Afar som ökar flickornas utsatthet kallas Absuma och innebär att unga flickor tvingas gifta sig med en äldre kusin. Syftet är att stärka klanen och familjen och ingen hänsyn tas till flickans egna känslor och behov. Ålderskillnaden är ofta stor, flickan är 11–15 år medan kusinen kan vara i 40-årsåldern. Ofta har han flera fruar sedan tidigare vilket gör att flickan i praktiken blir slav åt de äldre fruarna.

BEPRÖVADE METODER

UNFPA:s pilotprojekt kommer att baseras på tre beprövade huvudmetoder, fortsätter Legesse:

– Den första är dialog med lokalsamhället ("community dialogue"). Byar runt om i Etiopien har alltid hållit stormöten om viktiga frågor, det nya är hur systematiskt de genomförs och vilka frågor som tas upp. Vi använder alltså en traditionell metod för att driva utvecklingen framåt, säger han.

– Den andra är aktiviteter i skolorna på

olika nivåer. Vi ser till att det bildas ungdomsklubbar, att det hålls dialogmöten, att skolmedia involveras och att ungdomarna utbildar varandra. Det är också viktigt att nå de yngre barnen eftersom vi då kan påverka de flickor som befinner sig i riskzonen, innan det är för sent.

– Den tredje är påverkansarbete mot auktoriteterna i distriktet, däribland klanledare, religiösa ledare och representanter för myndigheterna.

NYA IDÉER

Förutom de tre huvudmetoderna kommer utrymme att lämnas för nya idéer som kan dyka upp under resans gång, säger Berhanu Legesse. Han berättar om en ung man som kontaktade honom för ett par år sedan. Han skulle gifta sig och ville att FN skulle kalla myndigheter och medier till bröllopet. Mannen tänkte nämligen ha en skylt på sig med budskapet "Jag är lycklig över att gifta mig med en ostympad kvinna". På brudens skylt skulle det stå "Jag är lycklig över att vara en ostympad kvinna".

– Jag blev väldigt brydd och visste först inte hur vi skulle ställa oss till detta, men bestämde till slut att ge det en chans. Och det blev en dundersuccé! Vi fick stort genomslag i landets medier och vårt arbete mot könsstypning fick en enorm boost över hela landet.

– Sedan dess håller jag alltid dörren öppen för oväntade och kreativa idéer!

■ AnnaLena Andrews

Läs mer om Flicka-kampanjen och ge ett bidrag på www.fn.se/flicka!

På Gävles stadsfest erbjöd Gävle FN-förening barnen ansiktsmålning till förmån för Skolmat blir kunskap. Foto: Tove Vikström

Ansiktsmålning för Skolmat blir kunskap

Gävle FN-förenings ungdomssektion hade under ett par dagar i augusti en tältplats på Gävles stadsfest. Där samlade de in pengar till Skolmat blir kunskap genom att använda insamlingsbössor och erbjuda ansiktsmålning. Mot betalning målade de barns ansikten i olika mönster och pengarna gick direkt till kampanjen. De informerade även besökarna på stadsfesten om vikten av skolmat för barn i fattigdom.

– Det gick bra för oss, över våra förväntningar! Vi fick under två dagar in 5 100 kr till kampanjen och ungefär 60 barn fick sina ansikten prydda med fjärilar, blommor och tigrar! säger Tove Vikström, aktiv i ungdomssektionen.

Syftet med att medverka på stadsfesten var framförallt att samla in pengar till fler skolmåltider och sprida information om kampanjen. Ett annat mål har varit att medlemmarna i ungdomssektionen ska få ta del av hur det kan gå till att genomföra ett projekt – från början till slut.

Foto: Tove Vikström

Engagemang som banar väg för gemenskap

Nittonåriga Julia Palo från Luleå FN-förening anordnade den 9 mars ett evenemang vid namn "En dag för Flicka" på gymnasiet i Luleå. Dagen var resultatet av ett års intensivt projektarbete i Julias studentföretag "Mänskliga möten UF" och i samarbete med FN-föreningen och Medborgarskolan. Genomförandet supportades av engagerade volontärer.

Evenemanget erbjöd en föreläsning om Flicka-kampanjen av Solveig Berntsen från Svenska FN-förbundet, föreläsningar om filosofiska frågor och inspirerande exempel, "spoken word", musik- och dansuppträdanden av ungdomar, konstutställning, secondhand samt fikaförsäljning med hembakt bröd och rykande färska vårrullar.

Medborgarskolan sålde hantverk, såsom smycken, till förmån för Flicka. FN-föreningen delade ut Flicka-foldrar och tillhandahöll insamlingsbössor. Solidaritet, förståelse och gemenskap var representativa ord för dagen

Miljösmarta projekt i Turkiet och Sverige

Ovanåkers FN-förening har deltagit i ett projekt där de tagit del av metoder för hur olika länder arbetar med miljöfrågor. I projektet som pågått sedan 2011 medverkar Sverige, Turkiet, Portugal, Spanien, Italien, Rumänien och Tyskland. Ett sista besök inom ramen för projektet genomfördes i somras i den turkiska staden Sivas. Där presenterades bl a en skola där unga flickor från landsbygden i åldrarna 14-27 år utbildade sig i sömnad och andra hantverk. Syftet med att flickorna fick lära sig ett yrke var att främja deras ställning i samhället. Ett annat exempel som presenterades var ett område utanför Sivas som gjorts om till ett grönområde för invånarna i och utanför staden. Där användes metoder som återbruk, solenergi, sophantering och vatten som naturresurs. Som exempel i Sverige visades bl a en second hand-butik upp samt den kommunala avfallshanteringen i Bollnäs och Ovanåker.

Nils Malmberg,
ordförande i Ovanåkers FN-förening

då möten mellan olika människor och kulturer stod i fokus. Dagen besöktes av närmare 250 personer och 8 901 kronor gick oavkortat till insamlingen för Flicka.

– Att vi har fått förmånen att vara delaktiga i detta arbete med en så dynamisk, uthållig och varm person ger inspiration och framtidsstro för det fortsatta FN-arbetet i vår förening, säger Anette Garney, ordförande i Luleå FN-förening, med syftning på Julia Palo.

Sanna Garney, Julia Palo, Anette Garney och Solveig Berntsen uppmärksammade kampanjen Flicka på gymnasiet i Luleå. Foto: Anna-Kari Gudmundson

En resa i fortbildningens tecken

Haparanda FN-förening har tillsammans med den lokala SPF-föreningen och studieförbundet Vuxenskolan genomfört en tvådagarsresa där de bl a besökt en kraftstation i Porjus. När den byggdes i början av 1900-talet fick byggmaterialet bäras de fyra milen från Gällivare till Porjus. Betalningen för detta var 50 öre per kilo. Den tyngsta bördan för en enda person uppvägdes till hela 101 kilo. I Ritsem tog gruppen via en guide del av berättelser om samers kultur. I Gällivare fokuserade gruppen på omvandlingen av Malmberget med anledning av den utökade gruvbrytningen. Många hus måste nu rivas eller flyttas på grund av gruvnäringen.

– Det var en informativ och trevlig resa tyckte de 47 deltagarna, säger Harald Dahlgren, ordförande i Haparanda FN-förening.

Stockholms FN-förening får studentsektion

I höst startar Stockholms FN-förenings studentsektion som kommer att hålla till vid Stockholms universitet.

– Studentsektionen kommer vara en mötesplats för universitetets många engagerade studenter med målet att förändra världen, säger Anna Zakipour som varit en av initiativtagarna till sektionen.

Sektionen kommer att erbjuda föreläsningar, seminarier, debatter och interaktiva aktiviteter. Dessutom vill de delta i utbyten och resor. Sektionen har redan ett samarbete med en grupp FN-intresserade personer på universitetet i Edinburgh och ser fram emot ett utbyte med dem.

Ett syfte med sektionen har varit viljan att bredda studenters perspektiv genom att ge dem en plats för engagemang och utveckling.

– Vi vill skapa en gemenskap mellan FN-intresserade studenter och främja FN:s arbete genom olika sociala aktiviteter. Även de medlemmar i Stockholms FN-förening som inte är studenter är varmt välkomna till många av våra aktiviteter. Nu kör vi! säger Anna.

Till cykel på motorsportvecka

Som ett led i att sätta Karlskoga på kartan som Sveriges motorcentrum fick stadens föreningar en förfrågan om att vara med i stadens motorsportvecka. Från Karlskoga-Degerfors FN-förening nappade Christina Eriksson på idén. Hon fick ihop några kvinnor som gav sig på utmaningen att lära sig cykla.

– Vi är alltså inga specialister på motorer utan allt började med ett par cykelhjul, säger Christina Eriksson från Karlskoga-Degerfors FN-förening.

Cykelpremiär för Letlet från Filippinerna och Meaze från Eritrea. Foto: Christina Eriksson

Nya grepp för nya målgrupper

Under hösten kommer Linköpings FN-förening att fokusera på att nå ut till nya målgrupper. Detta gör de genom att samarbeta med andra föreningar och organisationer i kommunen. Som ett led i detta planerar föreningen bl a två arrangemang på FN-dagen. Dels kommer de tillsammans med flera andra aktörer att ordna en temadag om främlingsfientlighet och rasism. Sedan kommer de även att delta när länsmusikstiftelsen Östgötamusiken ger en konsert på temat "musik för fred".

Linda Forssén, sekreterare i Linköpings FN-förening

Västpapua i fokus

Laxå FN-förening och Karlskoga-Degerfors FN-förening har under året haft en studie-cirkel om Västpapua och FN:s agerande inför folkomröstningen 1969. Kursboken de använt är "Dödlig tystnad" skriven av journalisten och författaren Thomas Pettersson, som för tredje gången besökt föreningarnas FN-distrikt.

Thomas blev inspirerad att besöka Nya Guinea efter att han hört en upptäcktsresande berätta om landets ursprungsbefolkning. Första besöket gjordes 1996 och enligt Thomas det var inte lätt att bli och göra sig förstådd eftersom 1 000 olika språk talas. Idag är indonesiska officiellt språk.

Alice Sandström, sekreterare i Laxå FN-förening

Medlemmar i Laxå FN-förening och Karlskoga-Degerfors FN-förening har tillsammans fördjupat sig i Västpapas situation. Foto: Alice Sandström

www.fn.se/foreningar

**Kontakta
DIN
FN-förening!**

SKRIV TILL LANDET RUNT:

Redaktör Eva Brattander.
E-post: eva.brattander@fn.se,
telefon 08-462 25 53

På FN:s agenda

FN-förbundets årliga seminarium inför FN:s generalförsamling handlar i år om den globala utvecklingsagendan efter 2015. Det hålls i Stockholm den 26/9 och Göteborg den 28/9, i båda fallen kl 9.30 - 12.00. För anmälan och mer info kontakta eva.brattander@fn.se.

Bok & Bibliotek

FN-förbundets medverkar på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg med följande programpunkter:
Fredag 27/9 kl 10.00: *Har du världskoll?* Med Johan Norberg, Joachim Beijmo, Tobias Alfvén och Linda Nordin.
Lördag 28/9 kl 09.15: FN-frukost på temat *Leder tillväxt alltid till utveckling?* Med Cecilia Chatterjee-Martinsen, Thomas Hammarberg, Claes Johansson och Annika Söder.
Söndag 29/9 kl 12.40: *Mod och ansvar*. Med Hans Linde (V) och Désirée Pethrus (KD).
Du träffar oss på Internationella Torget en trappa upp i monter H04:23.

Inför FN-dagen

Välkommen till FN-förbundets traditionella seminarium inför FN-dagen den 23 oktober i Stockholm! Årets tema är *FN och Mali*. För anmälan och mer information besök www.fn.se/kalender eller e-posta eva.brattander@fn.se.

MR-dagarna 14–16 november

FN-förbundet medverkar på Kulturhuset i Stockholm med två seminarier.
14 nov kl 11.00 – 12.30: *Hur ser FN på Sveriges arbete mot rasism?*
15 nov kl 12.30 – 13.00: *Ny lagstiftning mot barnäktenskap?* Diskussion med Göran Lambertz.

MR-dagen 10 december

Seminarium om mänskliga rättigheter på Postmuseum, Gamla Stan i Stockholm kl 9.30–12.00.

Läs mer på www.fn.se/kalender

Halloj UNg-domar!

Följ vår nya ungdomssekreterare Martin på www.ung-bloggen.se! Eller varför inte gå in och gilla FN-förbundets

Facebooksida för unga: *UNg FN-förbundet*. Läs mer på www.fn.se/ung!

ABC-kurser under hösten

4 oktober: A-kurs om FN i Umeå.
5 oktober: B-kurs om fred och säkerhet i Stockholm.
27 oktober - 1 november: C-kurs i Genève.
8 november: A-kurs om FN i Malmö.
9 november: B-kurs om utveckling i Stockholm.
23 november: B-kurs om fred och säkerhet i Umeå.
Läs mer på www.fn.se/utbildning

Grattis Barista!

FN-förbundet gratulerar vår samarbetspartner Barista Fair Trade Coffee som utsetts till mottagare av Änglamarkspriset 2013. Stort grattis!

Barista uppmärksammar barnäktenskap

I oktober kommer FN-förbundets kampanj *Stoppa barnäktenskap* att uppmärksammas av Barista Fair Trade Coffee. Kampanjen inleds på den internationella flickadagen 11 oktober och insamlade medel kommer att gå till FN-förbundets Flicka-kampanj. Så passa på att fika och sms:a in din gåva mellan den 11 och 31 oktober!

Nyanställda

Johanna Bazarschi är ny handläggare för fred, säkerhet och nedrustning, Martin Holmberg är ny ungdomssekreterare och Marie Malm är vikarierande insamlingsansvarig.

Nya FN-skolor

Vi välkomnar följande skolor som nya FN-skolor från höstterminen 2013: Viktor Rydberg Gymnasium Jarlplan i Stockholm, Räddningsgymnasiet Sandö i Kramfors, Västerbergslagens utbildningscentrum i Ludvika, Malmö Nya Latin och Falu Frigymnasium i Falun.

Beställ FN-skriften!

FN-förbundet har 2013 lanserat en idéskrift med 71 rekommendationer för ett starkare svenskt stöd till FN. Beställ (mot porto) ditt ex av idéskriften! Kontakta marcus.juvall@fn.se!

Du kan också ladda ner skriften från www.fn.se/Global/FN_skrift.pdf

Nya internationella praktikanter

Tre nya praktikanter har rekryterats för internationell tjänst hos FN-förbundets systerorganisationer under hösten 2013. Emma Bergström från Härnösand reser till Sydafrikas FN-förbund, Hasmik Avagian från Stockholm till Armeniens FN-förbund och Per Ekman från Uppsala till Georgiens FN-förbund.

De nya praktikanterna kommer i början av 2014 att turnera runt bland svenska FN-föreningar och FN-skolor för att berätta om sin tid utomlands.

UNg i FN-rörelsen?

Under hösten kommer vi att söka nya ungdomar till FN-förbundets referensgrupp 2014. Håll utkik och läs mer på www.fn.se/ung!

Har du Världskoll?

Hur många dricker rent vatten i Etiopien? Och föder man fler barn i Thailand än i Sverige? Nu när hösten kommit är det ett perfekt tillfälle att kura ihop dig i soffan – och visa dina vänner att du kan mer än dem! Med FN-förbundets app *Världskoll* till iPhone och Android utmanar du andra om vem som har bäst koll på läget i världen. Appen går att ladda ner helt gratis på AppStore, Google Play eller via www.varldskoll.se/spelet!

Var med och värva!

Vill ni hitta fler medlemmar till er FN-förening? Var med och medlemsrekrytera under hösten! För inspirerade tips på aktiviteter kontakta marie.malm@fn.se.

Varmt tack!

FN-förbundet startade under våren en katastrofinsamling till förmån för Syriens drabbade.

Svenska PostkodLotteriet har till denna kampanj bidragit med en miljon kronor. FN-förbundet vill framföra ett varmt tack!

Vill du vara med och hjälpa Syriens drabbade? Sms:a SYRIEN till 72 909 och skänk 50 kronor!

ALEKSANDER GABELIC

ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

BRA GRUND FÖR UTVECKLINGSFRÅGORNA

FN:s utvecklingsagenda har betydelse för miljarderna människor. I strävan att stärka det globala utvecklingssamarbetet tillsattes FN:s högnivåpanel förra året av generalsekreterare Ban Ki-moon med uppdraget att formulera målsättningar för arbetet efter 2015 då de åtta millenniemålen ska vara uppfyllda. Panelen, med Sveriges biståndsmåster Gunilla Carlsson, Storbritanniens premiärminister David Cameron och Liberias president Ellen Sirleaf Johnson bland medlemmarna, presenterade sin slutrapport i slutet av maj.

Rapporten från högnivåpanelen är en bra grund inför det fortsatta arbetet med nya utvecklingsmål. Att mänskliga rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter försvaras är särskilt viktigt.

Det är hoppningsvärt att panelen har kunnat enas om ett mål om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR, också med tanke på frågornas sprängkraft. Här har Gunilla Carlsson och andra lämnat värdefulla bidrag i en fråga som ofta möter motstånd i det globala utvecklingssamarbetet.

Att mänskliga rättigheter är universella rättigheter är utgångspunkt för hela rapporten. Det är positivt men panelen borde ännu tydligare ha betonat regeringarnas skyldighet att försvara och respektera dessa rättigheter. Positivt i sammanhanget är att

man uppmärksammar problemet med barnäktenskap som är en fråga som Svenska FN-förbundet driver aktivt.

Arbetet med millenniemålen har varit framgångsrikt och förändrat livet för många människor. Samtidigt är det viktigt att inte glömma alla de människor som lever i postkonfliktländer som ofta inte har uppfyllt ett enda av de åtta målen. FN-förbundet besökte förra året Liberia och kunde se FN:s betydelsefulla arbete men också de utmaningar som landet står inför.

Högnivåpanelens slutsatser är viktiga. FN måste i sin helhet stärka sin organisation och arbetet i fält. Det blir avgörande för hur den globala utvecklingsagendan ska stärkas och utvecklas. Kopplingen mellan utvecklingsarbetet och miljöfrågorna måste bli tydligare och definieras i de kommande så kallade hållbarhetsmålen. Panelen lägger en rad intressanta förslag som gäller institutionsbyggande, god samhällsstyrning och rättsstatens principer.

Rapporten ska nu behandlas i FN:s generalförsamling. En central uppgift är att försvara och helst förstärka rapportens vaga formuleringar om bl a folkligt inflytande och medie- och yttrandefrihet. Avgörande är att länder som värnar universella mänskliga rättigheter, demokrati och SRHR-frågor försvarar dessa principer.

Nästa nummer

... av Världshorisont kommer ut den 3 december och ska handla om FN som fredsbevarare.

Dag Hammarskjöld skapade 1956 FN:s första beväpnade fredsbevarande styrka UNEF. Uppdraget var att övervaka trupptillbakadragandet efter Suezkrisen.

Under decennierna som gått sedan dess har de väpnade konflikterna i världen ändrat karaktär. Inte minst har de gått i riktning mot alltmer komplexa inbördeskrig med många väpnade grupper och hög utsatthet för civilbefolkningen. De fredsfrämjande styrkor som skickats från FN har många gånger saknat mandat för ett kraftfullt agerande i dessa svåra situationer. Hur mandaten bör förändras och vilka konsekvenser det får är en fråga som lyfts i detta temanummer.

En annan trend över tid är att antalet FN-soldater från rika länder blivit allt färre. Av totalt över 84 000 FN-soldater i världen i september 2013 var endast 28 från Sverige. Samtidigt pågick förberedelser för att i oktober skicka ca 70 svenskar till MINUSMA, FN:s stabiliserande mission i Mali.

Foto: UN/Robert Gaudier/Farhan

Använd gärna Världshorisont som ett redskap för att sprida kunskap och väcka engagemang! Du kan bidra till en bättre värld genom att beställa extra ex av tidningen och sprida dem där du kan! Se www.fn.se/butik eller mejla varldshorisont@fn.se

För många barn är bröllop inte en lek. Hjälp oss att stoppa barnäktenskap.

Varje dag giftas över 20 000 flickor under 18 år bort. Det sker över hela världen, även i Sverige. Inget barn ska behöva giftas bort. Stöd Svenska FN-förbundets kampanj. Du kan vara med och stoppa barnäktenskap.

 Gilla Stoppa barnäktenskap på Facebook!

Skänk
50kr
sms:a FLICKA
till 72 909

Insamlingen granskas av Svensk Insamlingskontroll.